

A vegyipar szakmái

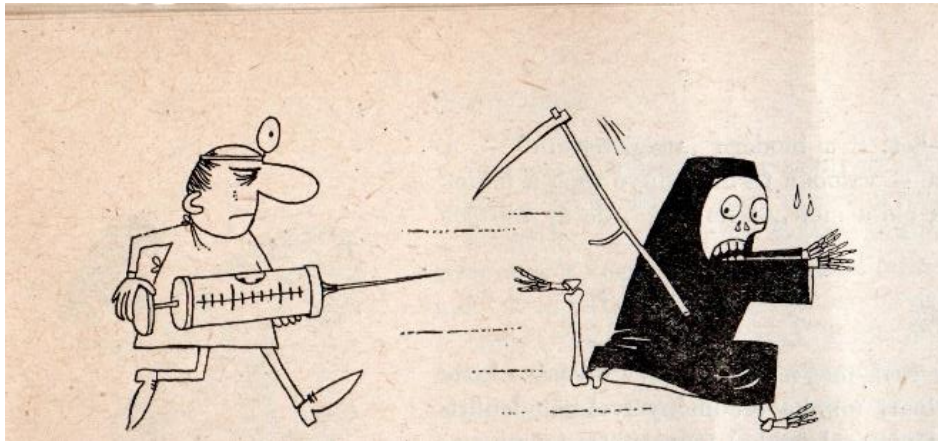
„Világok gyilkosa is lehettem volna,
de csak ifjú lelkeket tapostam porba!”

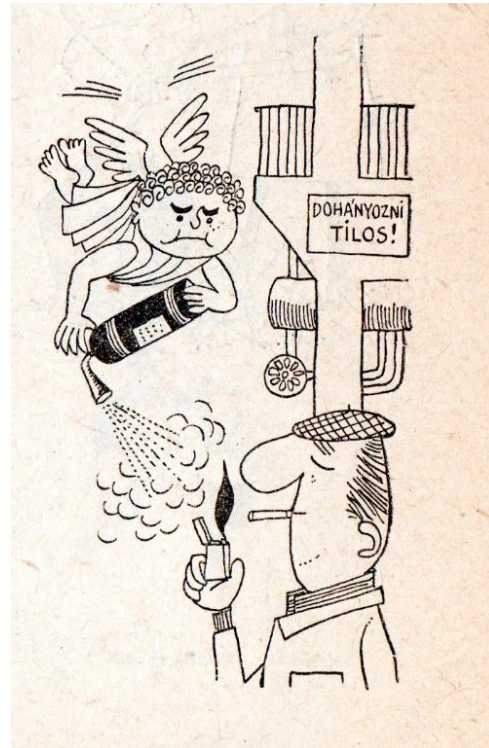
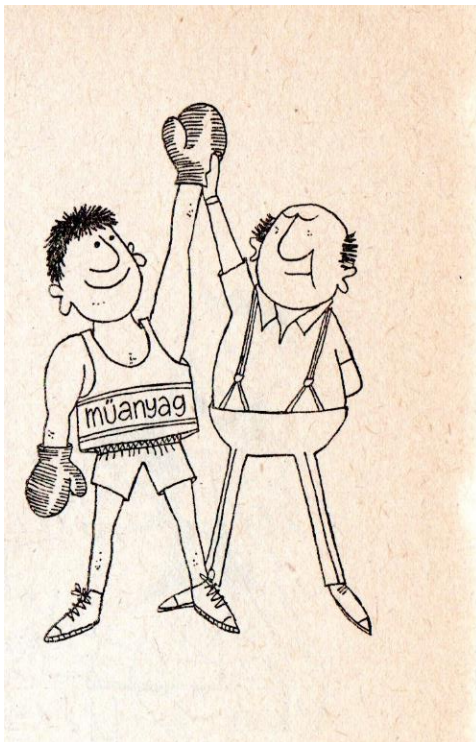
Horváth Mihály: A vegyipar szakmái. Illusztráció és fedélterv Balázs-Piri Balázs. Budapest : Tankönyvkiadó, 1967. 122 p. : ill. (Pályaválasztási tanácsadó füzetek)

Ez a füzetke sok szempontból különleges kiadvány. Az első és legfontosabb természetesen az, hogy abban az esztendőben adták ki, amelyben megszülettem. Vagyis már rakódott rá némi patina! A második szempont, hogy a kötet illusztrátora, a neves karikaturista Balázs-Piri Balázs (1937-2014), aki ráadásul abban a városban született 1937-ben (ekkor született édesanyám is!), ahol gimnáziumi éveimet töltöttem: Gyöngyösön. A szerkesztő pedig az ugyancsak híres Vekerdy Tamás (1935-2019) újságíró, író, pszichológus, aki korai éveiben nem röstellt könyvkiadói szerkesztőként dolgozni, s csak jóval később lett elismert, híres pszichológus és nevelésügyi szakember. Persze ennek a kiadványnak is van köze az oktatás-neveléshez, hiszen ez egy pályaválasztási tanácsadó füzet a nyolcadik osztályosok részére. Szerénytelenül közölhetem, hogy 1980-ban én is nyertem járási pályaválasztási versenyt, mert akkor még ilyen is volt...

A legnagyobb értéke tehát eme prospektusnak mindent összevetve a vidám, humoros illusztrációk sokasága. Ezért természetesen most nem a szövegre koncentráltam – bár az is rendkívül sok érdekességet tartalmaz pl. a vegyészet történetéből (miről kapta nevét a bauxit) – hanem a karikatúráknak beillő rajzokra. Lássunk néhányat!

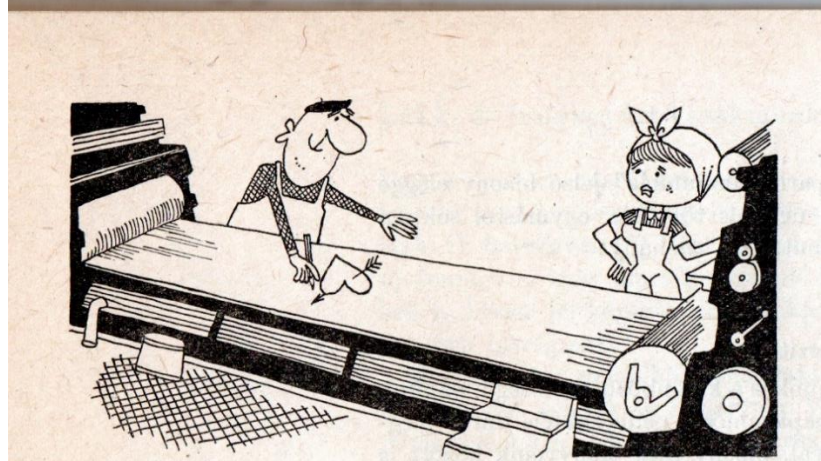

Bizony, sok betegséget sikerült legyőznünk gyógyszerekkel, kötelező oltásokkal, de a fekete kámszás azért még „él és virul”. Néha megijed ugyan, de újult erővel tör életünkre idő előtt. Legutóbb a Covid-járvány adott neki óriási szabad játszótér.

Érdekes, hogy a műanyagot éppen nem azért találtuk fel és terjesztettük el világszerte, hogy egyszerhasználatos tárgyakat készítsünk belőle, hanem hosszú évtizedekig erős, időtálló alkatrészek és eszközök anyagául szánták a vegyészek. Erre most kiderült, hogy minden tele van mikroműanyagokkal. Már a szervezetünkben is felhalmozódott!

Ha valamiben, hát a dohányzás visszaszorításában, azért sikerült a 21. században sikert elérni. Gondolom nem teljesen a karikatúrán látható angyalka jóvoltából, de sikerült. A fél évszázaddal korábbi füstfelhőbe burkolódzó értekezletek szerencsére már a múlt „ködébe” (füstjébe”) vesznek.

Tehát Les Baux francia községről kapta nevét a vörös színű ásvány, az alumínium alapanyagául szolgáló kőzet: a bauxit. Egy ottani polgár elégette meg, hogy cipőjében állandóan apró kőveket talál, amelyek ráadásul nemcsak a járást akadályozták, de vörösre festették harisnyáját is. Ebből a különös anyagból vitt mintát Berthier párizsi vegyésznek, aki 1821-ben azonosította és nevezte el az addig ismeretlen ásványt. Az első alumínium tárgy (III. Napóleon fiának, Lulu hercegnek a csörgője) elkészültére azonban 1854-ig kellett várni! (43-44. oldal)

Végezetül a nyíllal átlőtt szív motívuma. Nos a képen egy papíripari szakmunkást látunk, aki „munkahelyi zaklatást” megvalósítva csinos munkatársnőjének fejezi ki hódolatát eme rajzzal. Manapság már a legváratlanabb módon, személyeken és „helyeken” tűnnek a jámbor és régimódi szemléletű ember elé ezek a tetoválások. Gyerekkoromban az volt a nézet, hogy ilyet csak börtönviselt emberek vésetnek magukra. A tisztességes állampolgár szocialista nevelésével az effajta „bördíszmű” készítése és viselése nem egyeztethető össze...

Eger, 2026. 09. 10.

Ujvári Csaba